גלגול הקדש פוטר [א] דתנן [א] הקדישה עיסתה עד שלא גלגלה ופראתה חייבת משגלגלה ופראתה חייבת [ב] הקדישה עד שלא גלגלה וגלגלה הגזבר ואחר כך פראתה פטורה שבשעת חובתה היתה פטורה בעי רבא גלגול עובד כוכבים מאי מיתנא תנן[ג] [ג] גר שנתגייר והיתה לו עיסה נעשה עד שלא נתגייר פטור משנתגייר חייב ספק חייב הא מאן קתני לה דברי הכל היא ואפי' רבי מאיר ורבי יהודה דקמחייבי התם פטרי הכא התם הוא דכתיב [א] דגנך דגנך יתירא הוי מיעוט אחר מיעוט ואין [ד] מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות אפילו עובדי כוכבים אבל הכא תרי זימני עריסותיכם כתיב חד עריסותיכם [ב] כדי [ה] עיסתכם וחד עריסותיכם ולא עיסת עובדי כוכבים [ג] ולא עיסת הקדש או דלמא רבי יוסי ורבי שמעון קתני לה דקא פטרי אבל רבי מאיר ורבי יהודה גמרי ראשית ראשית מהתם אמר רבא יהא רעוא [ו] דאחזיה בחילמא הדר אמר רבא מאן דאמר [ז] מירוח העובד כוכבים פוטר גלגול העובד כוכבים פוטר מאן דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר גלגול העובד כוכבים אינו פוטר איתיביה רב פפא לרבא [ח] עובד כוכבים שהפריש פטר חמור וחלה מודיעים אותו שהוא פטור וחלתו נאכלת לזרים ופטר חמור גוזז ועובד בו הא תרומתו אסורה והא האי תנא דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר וגלגול עובד כוכבים פוטר ועוד איתיביה רבינא לרבא [ט] חלת עובד כוכבים בארץ ותרומתו בחוצה לארץ מודיעין אותו שהוא פטור חלתו נאכלת לזרים ותרומתו אינה מדמעת הא תרומתו בארץ אסורה ומדמעת והא האי תנא דאמר מירוח העובד כוכבים אינו פוטר גלגול העובד כוכבים פוטר [י] מדרבנן גזירה משום בעלי כיסים

אי

רש"י

גלגול הקדש. לענין חלה: **פוטר.** מן החלה אם נתגלגלה עיסה ביד הקדש ואחר כך נפדית: **ופראתה** [ד] **חייבת.** דביד הדיוט נתגלגלה: **שבשעת חובתה.** היינו גלגול: **פטור.** מן החלה הואיל ובהיותו עובד כוכבים נתגלגלה: **ספק.** אם משנתגייר גלגלה או בהיותו עובד כוכבים גלגלה: **חייב.** דלחומרא אזלינן. והשתא מיבעי ליה [ה] להאי דגלגול עובד כוכבים פוטר מאן קתני לה: **ואפי' ר"מ ורבי יהודה דמחייבי התם.** גבי מירוח מיפטרי הכא: [ו] **התם.** היינו טעמא [ז] דמירוח עובד כוכבים אינו פוטר משום דתרי[א] דגנך [ח] כתיבי דכתיב (דברים יב) לא תוכל לאכול בשעריך מעשר דגנך וכתיב (שם יד) ואכלת לפני וגו' מעשר דגנך וכתיב (שם יח) ראשית דגנך חד למילף דיגונך ולא דיגון הקדש [ט] מירוח הקדש (א) אייתור להו תרי דגנך למעט דיגון עובד כוכבים הוה דיגון עובד כוכבים מיעוט אחר מיעוט דתרי קראי ממעטי ליה: **ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות.** דיגון עובד כוכבים לחייב. ואי קשיא מאי חזית דמרבית לדיגון עובד כוכבים רבי [י] להקדש תרין מסתברא [יא] עובד כוכבים הוה ליה לרבויי שכן נאכל בלא פדיון כשל ישראל: **ראשית ראשית.** ראשית דגנך (שם) ראשית עריסותיכם (במדבר טו) מה להלן מירוח עובד כוכבים לא פטר דמרבינן לה ממיעוט אחר מיעוט אף גלגול עובד כוכבים אינו פוטר: **שהפריש פטר חמור.** שהפריש שה לפדיון פטר חמור שנולד לו בהיותו עובד כוכבי': **וחלה.** מעיסה שגילגלה בהיותו עובד כוכבים: **הא תרומתו אסורה.** דמירוחו אינו פוטר כדמרבינן לעיל ממיעוט אחר מיעוט: **חלת עובד כוכבים בארץ.** כלומר אפילו מתבואה הגדילה בארץ: **ותרומתו.** מתבואת חוצה לארץ דאפי' גבי ישראל לא הויא אלא מדרבנן: [**הא תרומתו בארץ**]. [יב] כלומר מכלל דתרומתו בארץ מדמעת דמירוח עובד כוכבים אינו פוטר אע"ג דגלגולו פוטר מחלה וקשיא לרבא דאמר מאן דמחייב בתרומה מחייב בחלה: **מדרבנן.** כלומר לעולם הא דקתני לגבי חלה גלגול פוטר הנך תנאי היא דפטרי לעיל [סו:] במירוח והא [יג] דקתני (כ) לעיל מדוקיא הא תרומתו אסורה מדרבנן הוי אסור: **גזירה משום בעלי כיסין.** עשירים שלוקחין תבואה [יד] מחמרים ואי שרית ללוקח מן העובד כוכבים שלא יעשר דמירוח עובד כוכבים פוטר אתי למימר נמי לוקח מחמר ישראל פוטר. ל"א משום בעלי כיסין שיש להן קרקעות הרבה ותפס על רוב מעשרות [טו] ויקנוהו לעובדי כוכבים וימריחום עובדי כוכבים ומפקע ליה ממעשר: א"ה

תוספות

אף בנות כותים נדות מעריסתן בו ביום גזרו והא דבנות כותים מוקמינן במס' נדה (דף לג.) כרבי מאיר דאמר גירי אמת הן ומשום דלא דרשי אשה ואשה לרבות קטנה בת יום אחד וי"ל דעל כרחין אפי' למאן דאמר גירי אריות הן אית ליה נמי ההיא גזירה דכולהו תנאי מודו בשמונה עשר דבר ואע"ג דבבנות עובדי כוכבים לא גזרו מעריסתן אלא בת שלש דחזיא לביאה כמו בתינוק עובד כוכבים בבן תשע